

Certyfikat Zarządzania Jakością wg
PN-EN ISO 9001:2009 nadany przez:

Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim

ul. Mickiewicza 46 • 17-100 Bielsk Podlaski

tel.: 858 332 616 • faks: 858 332 612

www.powiatbielski.pl • e-mail: starostwo@powiatbielski.pl

ZARZĄD POWIATU
17-100 Bielsk Podlaski
ul. Mickiewicza 46
tel. 085/833-26-10, fax 833-26-12
skr. poczt. 33

Or.0022.29.2018

Bielsk Podlaski, 17.09.2018 r.

**Rada Powiatu
w Bielsku Podlaskim**

Zarząd Powiatu w Bielsku Podlaskim w załączeniu przedkłada „Informację Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu bielskiego” – celem rozpatrzenia.

STAROSTA

dr inż. Sławomir Jerzy Snarski

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku

15-264 Białystok, ul. Ciołkowskiego 2/3
tel. 85 742-53-78 fax 85 742-21-04
e-mail: sekretariat@wios.bialystok.pl

INFORMACJA

Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o stanie środowiska na terenie powiatu bielskiego

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Białymstoku**

15-264 Białystok, ul. Ciołkowskiego 2/3
tel. 85 742-53-78, fax 85 742-21-04
NIP 966-05-90-188

WSTĘP	3
Podstawowe informacje o powiecie	3
Działalność inspekcyjno–kontrolna i badawcza	3
POWIETRZE.....	5
Presje – Emisja zanieczyszczeń do powietrza	5
Stan – Ocena Jakości powietrza	6
Przeciwdziałania – działalność kontrolna	6
STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH.....	7
Presje – źródła zanieczyszczeń wód	7
STAN – OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH	8
PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA	11
WODY PODZIEMNE.....	16
PRESJE	16
STAN - OCENA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH	16
GOSPODARKA ODPADAMI	17
Presje.....	17
Stan	19
przeciwdziałania – kontrole składowisk i zakładów przemysłowych	19
HAŁAS KOMUNIKACYJNY I PRZEMYSŁOWY.....	22
Presje – Źródła hałasu	22
STAN – POMIARY HAŁASU	23
PRZECIWDZIAŁANIA	23
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	24
PRESJE – ŹRÓDŁA PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	24
STAN – POMIARY MONITORINGOWE	26
OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED AWARIAMI	26
NIEBEZPIECZNE SUBSTANCJE CHEMICZNE W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH	26
TRANSPORT	27
ZDARZENIA AWARYJNE.....	27

WSTĘP

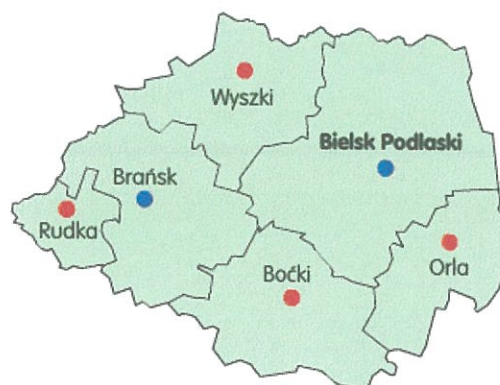
PODSTAWOWE INFORMACJE O POWIECIE

Położenie

Powiat bielski położony jest w południowej części woj. podlaskiego, na obszarze Zielonych Płuc Polski.

Ukształtowanie terenu charakteryzują lekko faliste obszary Równiny Bielskiej, która rozciąga się między Doliną Górnej Narwi a Doliną Nurca.

Pod względem zajmowanej powierzchni jest szóstym spośród 17 powiatów województwa podlaskiego. Jego obszar wynosi 1385 km². Od wschodu graniczy z Puszczą Białowieską. Na zachodzie sąsiaduje z Narwiańskim Parkiem Narodowym.

Przez obszar powiatu przebiegają ważne szlaki

komunikacyjne: droga krajowa nr 19 Suwałki – Białystok – Siemiatycze – Lublin – Rzeszów; droga krajowa nr 66 Zambrów – Wysokie Mazowieckie – Brańsk – Bielsk Podlaski – Kleszczele – Połowce a także linie kolejowe relacji Białystok – Lublin oraz Bielsk-Podlaski – Hajnówka.

Struktura administracyjna i ludność

Powiat bielski zamieszkuje 55 427 osób. Gęstość zaludnienia wynosi 40 os./km². Administracyjnie tworzą go 2 gminy miejskie tj. Bielsk Podlaski i Brańsk oraz 6 gmin wiejskich: Bielsk Podlaski, Boćki, Brańsk, Orla, Rudka i Wyszki.

Gospodarka

Wg stanu na koniec 2017 roku zarejestrowanych było 3886 podmiotów gospodarczych, z czego 3724 należy do sektora prywatnego. Głównym centrum gospodarczym jest Bielsk Podlaski – gdzie swoje siedziby mają największe podmioty, instytucje użyteczności publicznej i centra handlowo-usługowe. Najbardziej znane firmy w regionie to: zakład mleczarski Mlekovita sp. z o. o., zakład przetwórstwa rybnego firma Suempol, Swedspan Polska, firmy budowlane: Budimex Danwood, Maksbud, UniBep, handlowe: Arhelan, Lidl, Kaufland, Biedronka i PSS Społem.

Walory turystyczne powiatu

Szczególnie cenne obszary są objęte siecią Natura 2000, za które uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy. Podstawą utworzenia sieci są 2 dyrektywy unijne tzw. „Dyrektywa Ptasia” i „Dyrektywa Siedliskowa”.

Na terenie powiatu znajdują się 2 obszary włączone do sieci Natura 2000: Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) - Dolina Górnej Narwi (18384 ha) oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (SOO) - Ostoja w Dolinie Górnej Narwi (20307 ha).

DZIAŁALNOŚĆ INSPEKCYJNO-KONTROLNA I BADAWCZA

Prawne podstawy funkcjonowania Inspekcji Ochrony Środowiska określono w ustawie z dnia 20 lipca 1991 r., która nałożyła na nią obowiązek:

- kontrolowania przestrzegania przepisów prawa o ochronie środowiska przez podmioty gospodarcze,
- prowadzenia badania stanu środowiska,

- informowania społeczeństwa o wynikach tych badań.

Szczegółowe cele działalności inspekcyjno-kontrolnej WIOŚ są corocznie ustalane w planach pracy, tworzonych na podstawie wytycznych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, analizy wyników dotychczasowej działalności, propozycji przekazanych przez Marszałka, Wojewodę oraz przez organy samorządowe.

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI INSPEKCYJNO-KONTROLNEJ

Podstawowym celem kontroli jest wymuszenie na kontrolowanym podjęcie działań, które w konsekwencji spowodują zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko. Inspekcja Ochrony Środowiska zgodnie z kompetencjami może zastosować następujące środki dyscyplinujące:

- wydanie zarządzeń pokontrolnych,
- wydanie decyzji z wyznaczeniem terminu usunięcia zaniedbań, a w przypadku stwierdzenia zagrożenia życia lub zdrowia czy znacznych szkód w środowisku, w porozumieniu z Wojewodą, decyzji wstrzymującej działalność,
- wymierzenie kary pieniężnej za naruszanie warunków korzystania ze środowiska,
- skierowanie wystąpienia do innych organów administracji państwowej, rządowej i samorządu terytorialnego z wnioskiem o podjęcie działań zgodnie z ich właściwościami,
- nałożenie kary grzywny w postaci mandatu karnego,
- skierowanie wniosku do organów ścigania.

*W tym miejscu należy zwrócić uwagę na **duże możliwości prawne działań własnych samorządów**, zbieżnych z kompetencjami lub celami działań przypisanymi Inspekcji Ochrony Środowiska, które pozwalają przeciwdziałać negatywnemu oddziaływaniu na środowisko, a także minimalizować problemy środowiskowe.*

W okresie od września 2016 r.¹ do lipca 2018 roku na terenie powiatu przeprowadzono łącznie 53 kontrole w najbardziej uciążliwych podmiotach i obiektach. W przypadkach stwierdzanych przekroczeń, wymierzono kary pieniężne za naruszenie warunków korzystania ze środowiska.

MONITORING ŚRODOWISKA

W ramach działalności badawczej, główny zakres prac Inspekcji Ochrony Środowiska prowadzony jest w oparciu o Program Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ), którego koordynatorem jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. System PMŚ składa się z 3 głównych bloków - zagadnień: jakość środowiska, emisja oraz oceny i prognozy.

Zadania PMŚ realizowane są przez różnorodne instytucje w kraju, a w znacznym zakresie przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska. Dane uzyskiwane w Programie PMŚ tworzą wojewódzką bazę informacji o stanie środowiska.

Program badawczy realizowany przez WIOŚ obejmuje następujące komponenty środowiska:

- monitoring powietrza atmosferycznego,
- monitoring wód powierzchniowych płynących i stojących,
- monitoring hałasu,
- monitoring pól elektromagnetycznych.

W każdym podsystemie badawczym, na potrzeby wykonywanych ocen, wyszczególnia się 3 elementy: presje, stan i przeciwdziałanie. Aktualne wyniki kontroli i badań stanu środowiska przedstawiono poniżej.

¹ okresu opublikowania poprzedniej wersji „Informacji o stanie środowiska na terenie powiatu...”

POWIETRZE

PRESJE – EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA

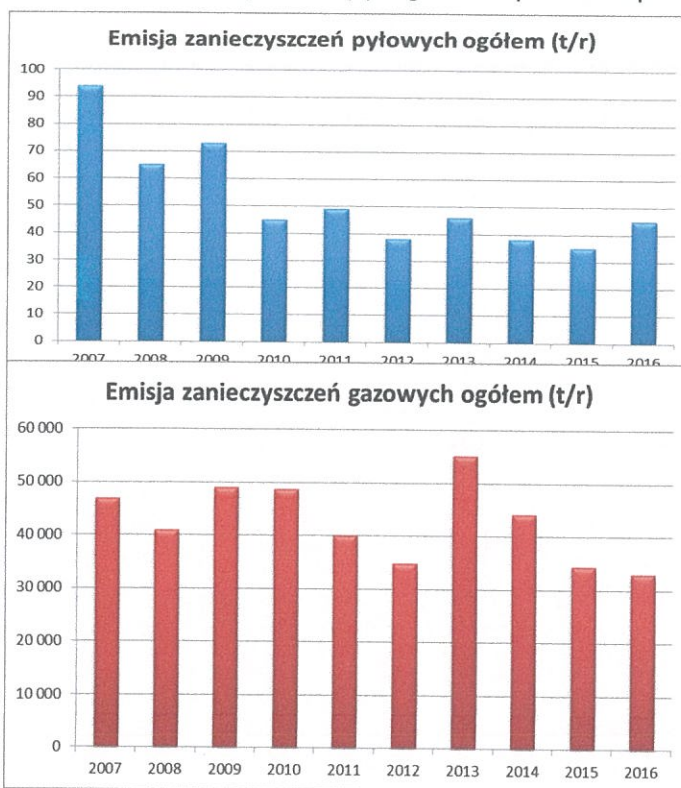
Głównymi źródłami zanieczyszczeń atmosfery na terenie woj. podlaskiego są ciepłownie miejskie, przemysłowe oraz rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne.

Do substancji mających największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzących głównie z procesów spalania energetycznego należą: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły.

Pozostałe rodzaje zanieczyszczeń emitowane z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie województwa to: węglowodory aromatyczne i alifatyczne, alkohole, octan etylu i ksylen oraz inne zanieczyszczenia.

Według danych GUS, w 2016 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z terenu powiatu wyniosła 45 ton. Na przestrzeni ostatniego 10-lecia zauważalny jest wyraźny trend malejący.

Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem w 2016 r. wynosiła 33 027 ton. Trend z wielolecia wskazuje również na tendencję spadkową od 2013 r.

Wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza z powiatu na tle województwa w latach 2007-2016

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH											
	J. m.	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Emisja zanieczyszczeń pyłowych											
woj. podlaskie ogółem	t/r	1 748	1 324	1 146	1 096	977	919	874	934	921	815
powiat bielski ogółem	t/r	94	65	73	45	49	38	46	38	35	45
ze spalania paliw	t/r	92	63	72	44	49	38	46	37	34	36
Emisja zanieczyszczeń gazowych											
woj. podlaskie ogółem	t/r	1 716 244	1 602 796	1 597 587	1 616 560	1 646 078	1 480 002	1 974 984	2 014 565	1 978 194	2 208 086
powiat bielski ogółem	t/r	46 878	41 005	49 085	48 648	40 098	34 838	55 201	44 117	34 459	33 027
ogółem (bez CO2)	t/r	2 325	2 139	340	273	298	237	444	299	280	232
dwutlenek siarki	t/r	84	74	90	63	67	63	83	76	60	56
tlenki azotu	t/r	94	84	78	65	62	58	87	66	57	56
tlenek węgla	t/r	2 147	1 980	170	145	169	116	274	157	148	95
dwutlenek węgla	t/r	44 553	38 866	48 745	48 375	39 800	34 601	54 757	43 818	34 179	32 795
ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE LUB ZNEUTRALIZOWANE W URZĄDZENIACH DO REDUKCJI											

woj. podlaskie pyłowe	t/r	117 089	83 472	68 884	86 589	98 981	84 857	85 518	84 926	88 011	88 588
powiat bielski pyłowe	t/r	301	217	225	203	161	182	143	147	216	209

dane: GUS

STAN – OCENA JAKOŚCI POWIETRZA

Ocena stopnia zanieczyszczenia powietrza na terenie woj. podlaskiego dokonywana jest w oparciu o pomiary kontrolne głównych zanieczyszczeń bezpośrednio emitowanych do atmosfery (emisja) oraz badania monitoringowe substancji powstających w atmosferze (imisja).

Na terenie „Strefy Podlaskiej”, która obejmuje wszystkie, za wyjątkiem Aglomeracji Białostockiej, powiaty województwa podlaskiego, wykonywana corocznie (zgodnie art. 89 Ustawy Prawo ochrony środowiska) „Ocena poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref województwa podlaskiego” wykazała za rok 2017 **przekroczenia normy pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu dla kryterium oceny - ochrona zdrowia.**

Do oceny jakości powietrza na terenie całego województwa służą również pomiary na potrzeby oceny narażenia ekosystemów. Badania prowadzone są na stacji tła wiejskiego w m. Borsukowizna (gm. Krynkli). Wykonywany jest tam pomiar automatyczny dwutlenku siarki, tlenków azotu i ozonu. W 2017 r. stwierdzono **przekroczenia poziomów celów długoterminowych dla ozonu dla kryterium ochrona roślin.**

PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Na terenie powiatu największa emisja zanieczyszczeń powietrza pochodzi z miast, gdzie głównymi źródłami zanieczyszczeń są ciepłownie miejskie i osiedlowe oraz zakłady przemysłowe, w większości zlokalizowane w Bielsku Podlaskim. Wyniki kontroli obiektów przedstawiono poniżej:

- **„ZAPROM” w Bielsku Podlaskim** (kontrola: grudzień 2017 r.) Źródłem emisji zanieczyszczeń jest eksploatowana na potrzeby technologiczne kabina lakiernicza stanowiska spawalnicze oraz dwa kotły o mocy 120 kW. Kontrola wykazała, że stan formalno-prawny w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami nie jest uregulowany. Instalacja wykorzystywane w zakładzie, klasyfikowana jest jako instalacja wymagająca pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza. Wydano zarządzenie pokontrolne nakazujące uregulowanie nieprawidłowości. Ze względu na moc kotłów poniżej 1 MW spółka zwolniona jest z przedłożenia zgłoszenia. W trakcie kontroli ustalono, że zakład nie wypełnił obowiązku sporządzenia i wprowadzenia do Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) raportów za poprzednie lata. Udzielono instruktażu.
- **Ferma drobiu w m. Dubno** (kontrola: grudzień 2017 r.) Źródłami emisji zanieczyszczeń są wyloty instalacji wentylacyjnych funkcjonujących w obiektach inwentarskich oraz instalacji do energetycznego spalania paliw. Kotłownia pracująca na potrzeby wytwarzania ciepła do ogrzania pomieszczeń kurników wyposażona jest w kocioł o mocy 900 kW. W trakcie kontroli ustalono, że zakład nie wypełnił obowiązku sporządzenia i wprowadzenia do Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) raportów za poprzednie lata. Udzielono instruktażu.
- **AUTO KOLOR SERWIS w Bielsku Podlaskim** (kontrola: grudzień 2017 r.) Źródłem emisji zanieczyszczeń jest eksploatowana na potrzeby technologiczne kabina lakierniczo-susząca. Na potrzeby ogrzewania hal naprawczych eksploatowany jest 1 kocioł o mocy 39 kW. Stan formalno-prawny w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami uregulowany jest zgłoszeniem instalacji. Ze względu na moc kotła poniżej 1 MW spółka zwolniona jest z przedłożenia zgłoszenia instalacji. W trakcie kontroli ustalono, że zakład nie wypełnił obowiązku sporządzenia i wprowadzenia do Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) raportów za poprzednie lata. Udzielono instruktażu.

Pozostałe skontrolowane zakłady, w których nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie emisji zanieczyszczeń to: **Gospodarstwo Rolne w Parcewie - Ferma Trzody Chlewnej w Krywiatyczach** (kontrola: lipiec 2017 r.), **Gospodarstwo Rolne w Parcewie - Ferma trzody Chlewnej w Parcewie** (kontrola: listopad – grudzień 2017 r.), **Przedsiębiorstwo Drogowo Mostowe "Maksbud" Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: grudzień 2017 r.), **SUEMPOL" Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: kwiecień – maj 2018 r.)

STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

PRESJE – ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ WÓD

Dominujące presje wywierane przez człowieka na środowisko wodne to:

- pobór wód na różne cele;
- wprowadzanie do wód zanieczyszczeń wraz ze ściekami komunalnymi, przemysłowymi oraz wodami pochlodniczymi;
- wprowadzanie do wód zanieczyszczeń ze źródeł rolniczych (nieprawidłowe nawożenie, brak skanalizowania terenów wiejskich, hodowlane fermy wielkotowarowe);
- zmiany morfologiczne i hydrologiczne wynikające z inwestycji w dziedzinie regulacji rzek (melioracje), czy energetyki.

Dane o wielkościach presji gromadzi Główny Urząd Statystyczny. Dane są corocznie aktualizowane i udostępniane na stronie GUS: bdl.stat.gov.pl/BDL/.

Wielkość presji na wody prezentuje również stopień wyposażenia w infrastrukturę obsługującą gospodarkę wodno-ściekową. Długość czynnej sieci wodociągowej w 2017 roku w powiecie bielskim wynosiła 775,9 km. W 2016² roku 91% ludności korzystało z sieci wodociągowej, najwięcej w gminie miejskiej Brańsk - 99,5 %, najmniej w gminie Boćki - 77 %. Od kilku lat wskaźnik ten powoli wzrasta.

Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności										
Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Powiat bielski	89,3	89,5	89,7	89,8	89,9	90,8	90,9	90,8	90,9	91,0
Bielsk Podlaski(1) -gmina miejska	95,8	95,9	95,9	96,0	96,0	96,0	96,1	96,0	96,1	96,2
Bielsk Podlaski(2) -gmina wiejska	83,8	83,9	84,1	84,1	84,3	84,4	84,6	84,4	84,6	84,7
Brańsk(1) -gmina miejska	94,8	94,8	94,8	94,8	94,8	99,5	99,5	99,5	99,5	99,5
Brańsk(2) -gmina wiejska	88,3	88,4	88,8	88,8	89,1	89,1	89,1	89,1	89,1	89,2
Boćki	74,4	74,7	76,0	76,5	76,5	76,6	76,9	76,6	76,9	77,0
Orla	86,3	86,6	86,7	86,7	87,0	95,6	95,6	95,6	95,6	95,6
Rudka	80,0	80,1	80,1	80,1	80,3	80,5	80,7	80,5	80,7	80,7
Wyszki	79,8	80,0	80,1	80,5	80,8	81,0	81,2	81,0	81,2	81,4

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2017 r. wynosiła 205 km. W 2016² roku 51,6% ludności powiatu korzystało z sieci kanalizacyjnej, najwięcej w gminie miejskiej Brańsk – 92,2%, natomiast najmniej w gminie wiejskiej Brańsk – 2,2%. Podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej powoli wzrasta.

Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności										
Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Powiat bielski	43,8	44,3	44,6	45,9	48,0	48,9	49,6	51,0	51,3	51,6
Bielsk Podlaski(1) -gmina miejska	76,0	76,5	77,0	77,5	78,3	79,2	80,0	80,1	80,4	80,8
Bielsk Podlaski(2) -gmina wiejska	11,1	11,1	11,1	11,1	12,4	12,9	13,6	14,4	14,7	15,0
Brańsk(1) -gmina miejska	64,6	64,9	65,3	74,7	82,4	83,0	83,1	92,0	92,1	92,2
Brańsk(2) -gmina wiejska	0	0	0	0	0	1,6	1,9	2,1	2,2	2,2
Boćki	23,7	23,9	23,9	23,9	23,9	24,3	24,4	24,4	24,5	24,6
Orla	8,3	10,3	10,2	13,4	16,6	17,3	18,4	20,3	20,6	20,9
Rudka	46,7	46,7	46,8	51,2	58,6	58,9	61,0	73,5	73,4	73,4
Wyszki	0,9	0,9	1,0	1,0	6,8	6,9	7,1	7,1	7,1	7,1

² aktualnie dostępne dane GUS

Według danych GUS w 2017 roku na terenie powiatu bielskiego funkcjonowało 9 komunalnych i 2 przemysłowe biologiczne oczyszczalnie ścieków. Tylko 1 komunalna oczyszczalnia ścieków wyposażona była w system podwyższonego usuwania biogenów.

Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków był niski i wynosił średnio 58,8% mieszkańców powiatu. Wskaźnik ten corocznie, systematycznie wzrastał.

Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności											
Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Powiat bielski	53,42	54,16	51,55	52,8	54,9	56,3	57,4	58,1	58,8	59,0	59,7
Ogólna liczba mieszkańców obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków - dane GUS											
Jednostka terytorialna	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Powiat bielski	31 677	31 912	30 136	30 654	31663	32703	33040	33217	33 271	33 109	33 069
Bielsk Podlaski(1) –g. miejska	22 988	23 369	23 929	23 362	23637	24091	24416	24469	24 508	24 264	24 264
Bielsk Podlaski(2) –g. wiejska	659	613	507	525	559	888	924	933	939	941	941
Brańsk(1) -g. miejska	2 300	2 350	2 800	3520	3720	3760	3800	3800	3 802	3 796	3 785
Brańsk(2) -g. wiejska	0	0	0	0	0	111	124	126	123	122	124
Boćki	3 500	3 500	1 056	1056	1064	1072	1081	1084	1 094	1 110	1 150
Orla	420	480	480	455	545	530	455	545	545	616	545
Rudka	1 500	1 600	1 600	1 600	1 192	1600	1600	1700	1700	1700	1 700
Wyszki	210	220	210	0	172	136	538	551	540	560	560

dane: GUS

STAN – OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Cieki płynące na terenie powiatu bielskiego badane w ramach państwowego monitoringu wód to: Biała, Narew, Nurczyk, Orlanka, Nurzec, Strabelka, Leśna, Bronka i Dopływ z Rutki. Największym ciekim wodnym powiatu jest Narew.

Podstawą programu badań monitoringowych wód powierzchniowych płynących, zrealizowanych przez Inspektorat w latach 2016-2017 był Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020, opracowany przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzony przez Ministra Środowiska oraz opracowany na tej podstawie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku i zatwierdzony przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska „Program monitoringu środowiska województwa podlaskiego w latach 2016-2020”. Rok 2016 rozpoczął kolejny cykl badań monitoringowych wód powierzchniowych. Poprzedni cykl obejmował lata 2010-2015. Do roku 2016 do czasu zbadania rzek w nowym cyklu pomiarowym, obowiązywała ocena z poprzedniego programu badawczego, było to zgodne z zasadą dziedziczenia oceny. Od roku 2017 za obowiązującą ocenę stanu wód uznaje się wyłącznie ocenę przeprowadzoną na podstawie tegorocznych wyników badań. Program monitoringu wód w 2017 roku zrealizowano zgodnie z warunkami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U. 2016 poz. 1178). Podstawą ocen jakości wód było Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1187). Punkty monitoringowe ustanawiane są na odcinkach reprezentatywnych jednostek, wyznaczonych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, zwanych Jednolitymi Częściami Wód Powierzchniowych (JCWP), najczęściej na zamknięciach zlewni. Monitoring JCWP prowadzi się w sposób umożliwiający ocenę ich stanu oraz ilościowe ujęcie czasowej i przestrzennej zmienności elementów jakości i parametrów wskaźnikowych dla elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych i chemicznych.

Zasady monitoringu wód uwzględniają badania i ocenę jakości wód w sposób odpowiedni do celów jej użytkowania i prowadzonej działalności na obszarze zlewni. Na terenie powiatu prowadzono tzw.:

- **monitoring operacyjny wód** służący określeniu stanu tych wód, w przypadku których uznano, że istnieje ryzyko, iż cele środowiskowe wyznaczone dla tych wód nie zostaną osiągnięte. Jest on również wykorzystywany w ocenie zmian stanu wód wynikających z realizacji programów działań. Monitoring operacyjny musi być realizowany w odniesieniu do wszystkich jednolitych części wód, w przypadku których uznano, w wyniku przeglądu wpływu działalności człowieka i/lub na podstawie wyników monitoringu diagnostycznego, że istnieje ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych. Monitoring ten musi również objąć wszystkie części wód, do których odprowadzane są substancje priorytetowe.

KLASYFIKACJE WÓD

Ocenę – **stan wód** – definiuje się jako **dobry** lub **zły**. Aby stan wód mógł być uznany za dobry, musi być spełniony warunek jednoczesnego uzyskania dobrego lub bardzo dobrego stanu ekologicznego (lub potencjału ekologicznego w przypadku wód sztucznych lub silnie zmienionych) oraz dobrego stanu chemicznego wód. W obszarach chronionych dodatkowo muszą być spełnione warunki kryterialne ustanowione dla danego obszaru

Ocenę jakości wód wykonuje się w JCWP poprzez sporządzenie, zestawienie i porównanie klasyfikacji elementów stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego.

Ocen jakości wód dokonuje się w tzw. Jednolitej Części Wód Powierzchniowych³. Rodzaje sporządzanych ocen to:

Stan ekologiczny określa się w ciekach naturalnych, jeziorach lub innych zbiornikach naturalnych, wodach przejściowych oraz przybrzeżnych. Ocena dokonywana jest na podstawie wyników klasyfikacji elementów fizykochemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jest definiowany jako: bardzo dobry, dobry, umiarkowany, słaby i zły.

Potencjał ekologiczny określa się dla wód sztucznych lub silnie zmienionych. Ocena dokonywana jest na podstawie wyników klasyfikacji zbadanych elementów biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Potencjał ekologiczny jest definiowany jako: maksymalny, dobry, umiarkowany, słaby, zły.

Stan chemiczny wód klasyfikuje się na podstawie chemicznych wskaźników jakości wód. Stan chemiczny jest definiowany jako dobry oraz poniżej dobrego.

Stan wód określa się w oparciu o wyniki stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego.

OMÓWIENIE WYNIKÓW BADAŃ RZEK

Ocenę wód sporządzono na podstawie badań zrealizowanych zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020 W powiecie bielskim w 2017 roku objęto monitoringiem operacyjnym te cieki w których monitoring diagnostyczny wykazał przekroczenie środowiskowych norm jakości lub granic dobrego stanu dla substancji priorytetowych i dla substancji z grupy specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych, tj. rzeki: Białą, Orlankę, Strabelkę, oraz Narew.

Biała badana w punkcie pomiarowo-kontrolnym ujście Hryniewiczze Duże – zlokalizowanym na odcinku przyujściowym do Orlanki. Swoje źródła ma na terenach łąk w okolicy wsi Toporki. Największym źródłem zanieczyszczeń rzeki jest Bielsk Podlaski. Zakres badań wybranych wskaźników wyznaczony dla monitoringu operacyjnego na podstawie stwierdzonych w poprzednim cyklu badawczym przekroczeń, monitoringu badawczego WWA oraz grupy wskaźników priorytetowych badanych w ramach monitoringu diagnostycznego określanych w biota (stężenia określane w tkankach ryb, mięczaków lub skorupiaków).

Ocena JCWP: Biała (kod JCWP: PLRW200017261449)

Ocena stanu ekologicznego – w 2017 roku nie planowano badań elementów biologicznych będących podstawą wykonania oceny stanu ekologicznego. Nie prowadzono również badań wskaźników grupy 3.5. Przeprowadzono powtórkowe badania wskaźnika 3.6.9. fenole lotne – indeks fenolowy. Wyliczona wartość średnioroczna dla tego wskaźnika mieściła się w wartości dopuszczalnej dla stanu dobrego.

³Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP) - oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał, lub ich części, morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub przybrzeżne.

Ocena stanu chemicznego – w 2017 roku wykonano nie pełen wymagany rozporządzeniem zakres badań substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego tj. wskaźników określających stan chemiczny. Ocenę oparto na wynikach badań substancji priorytetowych dla środowiska wodnego badanych w ramach powtórzeń po stwierdzonych w poprzednim cyklu badawczym przekroczeniach, na podstawie monitoringu badawczego WWA wybranych substancji oraz stężeń substancji priorytetowych oznaczanych w biota. Na podstawie uzyskanych wyników określono stan chemiczny jako zły. Przekroczone zostały wartości dopuszczalne dla difenylesterów bromowanych (w biota), fluorantenu (w wodzie), rtęci i jej związków (w biota), benzo (a) pirenu (w wodzie) oraz heptachloru (w biota)

Stan wód ze względu na klasyfikację stanu chemicznego określono jako zły.

Orlanka jest lewostronnym dopływem rz. Narew o długości 50,3 km. Na 12,2 km do rzeki Orlanki uchodzi rzeka Biała (o długości 31,2 km), która jest największym lewobrzeżnym dopływem przyjmującym ścieki z Bielska Podlaskiego. W górnym biegu Orlanka jest odbiornikiem ścieków z gminy Orla. Jest to ciek silnie zmieniony. Zakres badań wybranych wskaźników wyznaczony dla monitoringu operacyjnego na podstawie stwierdzonych w poprzednim cyklu badawczym przekroczeń oraz monitoringu badawczego WWA.

Ocena JCWP: Orlanka od Orlej do ujścia (kod: PLRW20001926149)

Ocena potencjału ekologicznego - w 2017 roku nie planowano badań elementów biologicznych będących podstawą wykonania oceny stanu ekologicznego oraz wskaźników fizykochemicznych z grupy 3.5. Badano wybrane wskaźniki z grupy 3.6. tj. specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne. Na podstawie uzyskanych wyników i stwierdzonych przekroczeń dla wskaźników: 3.6.8. miedź oraz 3.6.10. węglowodory ropopochodne – indeks olejowy określono klasę elementów grupy 3.6. na poniżej dobrego.

Ocena stanu chemicznego – w 2017 roku wykonano nie pełen wymagany rozporządzeniem zakres badań substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego tj. wskaźników określających stan chemiczny. Ocenę oparto na wynikach badań substancji priorytetowych dla środowiska wodnego badanych w ramach powtórzeń po określonych w poprzednim cyklu badawczym przekroczeniach oraz na podstawie monitoringu badawczego WWA wybranych substancji. Na podstawie uzyskanych wyników badań określono stan chemiczny jako zły. Przekroczone zostały wartości dopuszczalne dla fluorantenu, nonylofenoli oraz benzo (a) pirenu.

Stan wód ze względu na klasyfikację stanu chemicznego określono jako zły.

Strabelka jest lewobrzeżnym dopływem rz. Narew o powierzchni zlewni 144,1 km². Wraz z dopływem Pulszanką tworzą sieć hydrograficzną gminy Wyszki o łącznej długości 50,9 km. Zakres badań w 2017 roku wybranych wskaźników wyznaczony dla monitoringu operacyjnego na podstawie stwierdzonych w poprzednim cyklu badawczym przekroczeń substancji priorytetowych, monitoringu badawczego WWA oraz grupy wskaźników substancji priorytetowych badanych w ramach monitoringu diagnostycznego określanych w biota (stężenia określane w tkankach ryb, mięczaków lub skorupiaków).

Ocena JCWP: Strabelka (kod: PLRW200017261529)

Ocena stanu ekologicznego – w 2017 roku nie badano elementów biologicznych będących podstawą wykonania oceny stanu ekologicznego oraz wskaźników fizykochemicznych z grupy 3.5 i 3.6.

Ocena stanu chemicznego – w 2017 roku wykonano nie pełen wymagany rozporządzeniem zakres badań substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego tj. wskaźników określających stan chemiczny. Ocenę oparto na wynikach badań substancji priorytetowych dla środowiska wodnego badanych w ramach powtórzeń po określonych w poprzednim cyklu badawczym przekroczeniach, na podstawie monitoringu badawczego WWA wybranych substancji oraz stężeń substancji priorytetowych oznaczanych w biota. Na podstawie uzyskanych wyników badań określono stan chemiczny jako zły. Przekroczone zostały wartości dopuszczalne dla difenylesterów bromowanych (w biota), rtęci i jej związków (w biota) oraz benzo (a) pirenu (w wodzie).

Stan wód - ze względu na klasyfikację stanu chemicznego określono jako zły.

Narew od Narewki do Orlanki

Rzeka nizinna, tworzy rozległe powierzchnie bagien, błot i torfowisk. Okresami płynie siecią rozgałęziających się i łączących koryt. Przepływa przez północno-wschodnią Polskę, jest prawym dopływem Wisły. Narew początek bierze na Białorusi, jednak w większości płynie przez ziemie polskie. Po wpłynięciu na teren Polski rozlewa się w zbiornik zaporowy Siemianówka, po czym od tamy w Bondarach płynie cały czas rzeka aż do

Jeziora Zegrzyńskiego, gdzie łączy się z Bugiem. W miejscowości Nowy Dwór Mazowiecki, Narew wpada do Wisły. Na odcinku od Suraza do Rzędzian chroniona jest w Narwiańskim Parku Narodowym.

Narew cechuje się mniejszym średnim przepływem niż uchodzące do Narwi Biebrza i Bug.

Zakres badań wybranych wskaźników wyznaczony dla monitoringu operacyjnego na podstawie stwierdzonych w poprzednim cyklu badawczym przekroczeń, monitoringu badawczego WWA oraz grupy wskaźników priorytetowych badanych w ramach monitoringu diagnostycznego określanych w biota (stężenia określane w tkankach ryb, mięczaków lub skorupiaków).

Ocena JCWP: Narew od Narewki do Orlanki (kod: PLRW200019261399)

Ocena stanu ekologicznego - w 2017 roku nie badano elementów biologicznych będących podstawą wykonania oceny stanu ekologicznego oraz wskaźników fizykochemicznych z grupy 3.5. Badano wybrane wskaźniki z grupy 3.6. tj. specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne. Na podstawie uzyskanych wyników i nie stwierdzono przekroczeń wartości granicznych określonych w rozporządzeniu klasyfikacyjnym. Zbadane wskaźniki pozwoliły sklasyfikować elementy fizykochemiczne - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne w stanie dobrym.

Ocena stanu chemicznego – w 2017 roku wykonano nie pełen wymagany rozporządzeniem zakres badań substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego tj. wskaźników określających stan chemiczny. Ocenę oparto na wynikach badań substancji priorytetowych dla środowiska wodnego badanych w ramach powtórzeń po określonych w poprzednim cyklu badawczym przekroczeniach, na podstawie monitoringu badawczego WWA wybranych substancji oraz stężeń substancji priorytetowych oznaczanych w biota. Na podstawie uzyskanych wyników badań określono stan chemiczny jako zły. Przekroczone zostały wartości dopuszczalne dla difenylesterów bromowanych (w biota), rtęci i jej związków (w biota), nonylofenoli (w wodzie), benzo (a) pirenu (w wodzie) oraz heptachloru (w biota)

Stan wód - ze względu na klasyfikację stanu chemicznego określono jako zły.

Sumaryczna ocena stanu wód powierzchniowych badanych w powiecie bielskim w 2017 roku.

Stan/potencjał ekologiczny		Stan chemiczny	Stan ogólny JCWP
Wskaźniki biologiczne	Wskaźniki fizykochemiczne z gr 3.5. i 3.6.		
JCWP Biała - ppk ujście Hryniewicze Duże			
-	dobry	zły	zły
JCWP Orlanka od Orlej do ujścia – ppk Chraboły			
-	poniżej dobrego	zły	zły
JCWP Strabelka – ppk ujście			
-	-	zły	zły
JCWP Narew od Narewki do Orlanki – ppk Płoski			
-	dobry	zły	zły

PRZECIWDZIAŁANIA – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Częstotliwość poboru próbek ścieków do badań i zakres ich badań określa Rozporządzenie MŚ z dnia 18 listopada 2014r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzeniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz.U.2014 poz.1800). Od dnia 01.01.2016 r. wszedł w życie §5 ust.3 w/w rozporządzenia, który mówi, że /cyt./:

Jeżeli w pozwoleniu wodnoprawnym na wprowadzanie ścieków bytowych albo komunalnych do wód lub do ziemi są określone najwyższe dopuszczalne wartości wskaźników zanieczyszczeń, to pobieranie próbek ścieków dotyczy ścieków dopływających do oczyszczalni ścieków bytowych albo komunalnych oraz wprowadzanych do wód lub do ziemi z oczyszczalni ścieków bytowych albo komunalnych.

Ponadto zgodnie z § 27 w/w rozporządzenia /cyt./:

Do dnia 31 grudnia 2015 r., jeżeli w pozwoleniu wodnoprawnym na wprowadzanie ścieków bytowych albo komunalnych do wód lub do ziemi są określone najwyższe dopuszczalne wartości wskaźników zanieczyszczeń,

obowiązek pobierania próbek ścieków dopływających do oczyszczalni ścieków nie dotyczy oczyszczalni ścieków poza aglomeracją.

W związku z powyższym, zarządzający oczyszczalniami mają obowiązek, w przypadku odprowadzania ścieków bytowych albo komunalnych, wykonywać i przysyłać do wojewódzkiego inspektoratu ochrony środowiska pomiary zarówno ścieków oczyszczonych, jak i surowych, z częstotliwością określoną w posiadanym pozwoleniu wodnoprawnym lub (w przypadku braku jej określenia w pozwoleniu) z częstotliwością wynikającą z w/w Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r.

W okresie od pierwszego stycznia 2017 r. do dnia sporządzenia niniejszego opracowania przeprowadzono następujące kontrole podmiotów z zakresu gospodarki wodno – ściekowej:

WĘDZARNIA DUNIKOWSCY, gm. Bielsk Podlaski (kontrola: styczeń 2017r.). Wodę na do celów socjalno-bytowych pracowników oraz na potrzeby technologiczne pobierano z wodociągu gminnego. Ścieki, które powstawały w zakładzie tj. ścieki bytowe oraz ścieki technologiczne (pochodzące z mycia posadzek oraz z opróżniania kotłów warzelnych (zawierające duże ilości związków organicznych w postaci stałej oraz zawiesin) odprowadzono do dwóch szczelnych podziemnych zbiorników (szamb) dwoma niezależnymi systemami kanalizacji technologicznej i sanitarnej, a następnie opróżniane były w zależności od potrzeb przez wyspecjalizowaną firmę. W celu oddzielania substancji tłuszczowych od ścieków technologicznych zastosowano separator tłuszczu. Ścieki opadowe i roztopowe (z połąci dachowych i z powierzchni utwardzonych wewnętrznego układu komunikacyjnego) odprowadzono do szczelnego zbiornika odparowującego ppoż. i wykorzystywano do podlewania trawników na terenie zakładu. W trakcie kontroli stwierdzono iż podmiot nie posiada uregulowanego stanu formalno-prawnego w zakresie odprowadzania ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe. W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne obligujące podmiot do usunięcia nieprawidłowości z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

Gospodarstwo Rolne w Parcewie, gm. Bielsk Podlaski (kontrola: styczeń-luty 2017 r.). Wodę pobierano z własnej studni wierconej. Stan formalnoprawny w zakresie poboru i eksploatacji wody był uregulowany decyzją Starostwa Powiatowego w Bielsku Podlaskim. Pomiaru pobieranej wody dokonywano przy pomocy wodomierza. Ścieki socjalno-bytowe z budynku administracyjnego odprowadzane były do szamba, które było okresowo opróżniane. W wyniku kontroli stwierdzono wygaśnięcie pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody z własnego ujęcia. W związku z powyższym poinstruowano Właściciela o obowiązku uzyskania wymaganej prawem decyzji.

"GRABO BUDOWNICZY", gm. Bielsk Podlaski (kontrola: styczeń - luty 2017r.). Stan formalno-prawny uregulowany. Celem kontroli było sprawdzenie przestrzegania przez podmiot warunków pozwolenia wodnoprawnego.

Ustalenia kontroli:

Firma prowadzi działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych. Podmiot jest właścicielem dwóch pojazdów asenizacyjnych. Firma obsługuje dwie gminy: Bielsk Podlaski oraz Miasto Bielsk Podlaski, posiada umowę z Przedsiębiorstwem Komunalnym Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim na wprowadzanie nieczystości ciekłych do stacji zlewnej (oczyszczalnia ścieków). Kontrolowany podmiot terminowo złożył zestawienie o zakresie korzystania ze środowiska i należnych z tego tytułu opłat. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

ENERGO Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim (kontrola luty-marzec 2017 r.).

Ustalenia kontroli:

Wodę do celów socjalno-bytowych i technologicznych (tj. zraszania w celu zapobiegania emisji pyłu węglowego) pobierano ze studni głębinowej należącej do firmy ELEWARR Sp. z o. o. Ścieki socjalno-bytowe odprowadzono do bezodpływowego zbiornika, opróżnianego okresowo według potrzeb przez zewnętrzne jednostki posiadające stosowne uprawnienia. Wody opadowe zbierane były poprzez wpusty, następnie oczyszczane i odprowadzane rowem melioracyjnym do gruntu. Stan formalno-prawny w zakresie odprowadzania wód opadowych został uregulowany. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Ponowna kontrola przeprowadzona w bieżącym roku nie wykazała nieprawidłowości w powyższym zakresie.

ARRIVA BUS Transport Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu oddział w Bielsku Podlaskim (kontrola: luty-marzec 2017 r.). Stan formalno-prawny z zakresu poboru wód podziemnych z własnego ujęcia wody został

uregulowany.

Ustalenia kontroli

W trakcie kontroli stwierdzono, iż podmiot nie wywiązywał się z obowiązku przesyłania do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska wyników badań ilości pobranej wody. W związku z powyższym wydano zarządzenie pokontrolne obligujące podmiot do usunięcia nieprawidłowości z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

Urząd Gminy w Brańsku, 17-120 Brańsk (kontrola: luty 2017). Cel kontroli: interwencyjna, na wniosek.

Ustalenia kontroli:

Inspektorzy WIOŚ przeprowadzili kontrolę interwencyjną w Gminie Brańsk w zakresie funkcjonowania ujęcia wody w Koszewie. Ujęcie wody w Koszewie składała się z dwóch studni głębinowych. Woda ze studni pobierana jest na cele socjalne i gospodarcze mieszkańców wsi: Koszewo, Kadłubówka, Nowosady-gm. Brańsk, Truski, Siarkowizna, Łubin Kościelny-gm. Bielsk Podlaski, Olszewo, Wierceń, Hawryłki, Starowieś, Sumki, Bodaki, Bodaczki-gm. Boćki. Stan formalno-prawny na szczególne korzystanie z wód polegający na poborze wód podziemnych z ujęcia w Koszewie oraz odprowadzanie do ziemi oczyszczonych ścieków (wód popłucznych) do odbiornika (gruntu) jest uregulowany. Pobierana woda poddawana jest procesom oczyszczania. Ilość ujmowanej wody jest stale monitorowana za pomocą wodomierza, pomiary są codziennie zapisywane w rejestrze. W trakcie kontroli przeanalizowano wyniki badań ścieków (wód) popłucznych odprowadzanych z ujęcia. Przedstawione wyniki badań nie wykazały przekroczeń wskaźników dopuszczalnych określonych w pozwoleniu wodnoprawnym. Oczyszczone wody popłuczne są odprowadzane do rowu melioracyjnego. Gmina nalicza i przekazuje do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego opłaty za korzystanie ze środowiska. Stwierdzoną nieprawidłowością było niewłaściwe magazynowanie odpadów powstałych w wyniku płukania odżelaziaczy. W związku z tym dokonano pouczenia. W zakresie gospodarki wodno-ściekowej nie stwierdzono nieprawidłowości.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim (kontrola: luty-marzec 2017r.). Wodę na potrzeby podmiotu pobierano z własnego ujęcia wody – ze studni głębinowej, którą wykorzystywano na potrzeby socjalno-bytowe szpitala. Stan formalnoprawny w zakresie poboru wody został uregulowany. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Gmina Brańsk ul. Rynek 8, 17-120 Brańsk (kontrola: marzec-kwiecień 2017r.). Kontrole w Gminie Brańsk przeprowadzono w związku z otrzymanym wnioskiem dotyczącym prawidłowości zarządzania jazem w m. Otapy.

Ustalenia kontroli:

Jaz w ww. miejscowości służył do piętrzenia wody w korycie rzeki Nurzec na potrzeby zbiornika małej retencji Otapy-Kiersnowek. Piętrzenie wody na potrzeby zbiornika odbywa się na podstawie pozwolenia wodnoprawnego wydanego decyzją Starosty Bielskiego z dnia 05.08.2015r. Pozwolenie wodnoprawne zobowiązuje Gminę Brańsk m.in. do:

- kontrolowania stanu urządzeń i znaków wodnych i ich bieżącej konserwacji,
- prowadzenia dziennika obsługi urządzeń wodnych,
- prowadzenia dziennika obsługi urządzeń piętrzących.

Pozwolenia udzielono na okres 10 lat tj. do dnia 05.08.2025 r. Gmina Brańsk wykonuje piętrzenie wody na jazu w momencie napełniania zbiornika oraz w miarę potrzeb podczas uzupełniania strat wody. W pozostałym okresie roku jaz pozostaje otwarty. Zgodnie z zapisami dziennika obsługi urządzeń piętrzących nie przekraczana jest maksymalna rzędna piętrzenia wody. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

BIELMLEK Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim (kontrola: maj-czerwiec 2017 r.). Stan formalno-prawny w zakresie gospodarki wodno-ściekowej uregulowany. Głównym celem kontroli było zgłoszenie dotyczące uciążliwości zapachowej mleczarni w Bielsku Podlaskim.

Ustalenia kontroli:

Zakład posiada własne ujęcie wody na cele technologiczne i potrzeby socjalne pracowników. Ilość pobieranej wody podlegała codziennej rejestracji za pomocą wodomierza. Pobierana woda była badana raz w miesiącu przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku. Powstające ścieki produkcyjne i socjalne kierowano do zakładowej oczyszczalni, a następnie odprowadzane rowem do rzeki Białej. W wyniku oczyszczania ścieków przemysłowych powstawały osady ściekowe, które po stabilizacji tlenowej oraz odwodnieniu są przekazywane do rolniczego nawożenia gruntu. Ścieki opadowe z terenu zakładu podczyszczane są w separatorze i odprowadzane poprzez rów odwadniający do rzeki Białej. Zgodnie z wymaganiami, zakład prowadzi stały monitoring ilości i jakości odprowadzanych ścieków oraz ścieków deszczowych. Analiza wyników badań ścieków oczyszczonych odprowadzanych z zakładowej oczyszczalni

ścieków do rzeki Białej nie wykazała przekroczeń wartości dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń. Podmiot przedstawił sprawozdanie o zbiorczym zestawieniu danych o rodzajach i ilościach wytwarzanych odpadów i sposobach gospodarowania nimi. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

IKEA Industry Poland Sp. z o.o. Oddział w Koszku, 17-106 Koszki (kontrola: czerwiec – sierpień 2017). Stan formalno-prawny uregulowany. Celem kontroli było wyjaśnienie wielu nieścisłości w przekazanej do WIOŚ dokumentacji dotyczącej gospodarki wodno-ściekowej.

Ustalenia kontroli:

Zakład posiada własne ujęcie wody podziemnej. Pobierana woda służy do celów technologicznych i przeciwpożarowych. Pobrana woda kierowana jest do stacji uzdatniania. W sprawozdaniach z ilości pobranej wody za lata 2013, 2014 i 2015 wykazano błędne ilości. Podmiot zobowiązał się przedłożyć do Marszałka Województwa Podlaskiego korekty wykazów w terminie do końca września 2017 roku.

Na terenie zakładu powstają ścieki przemysłowe z rafinacji drewna, które poddawane są procesowi oczyszczenia i dalszej obróbki w układzie wyparki. W okresie jesienno-zimowym z uwagi na dużą ilość powstających wtedy ścieków, konieczne jest ich gromadzenie w szczelnym zbiorniku i przekazywanie do oczyszczalni miejskiej celem ich dalszej utylizacji poza zakładem. Powstające na terenie zakładu ilości ścieków z uwagi na specyfikę surowca z którego pochodzą nie są opomiarowane.

Na terenie znajduje się oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna służąca wyłącznie do oczyszczania ścieków bytowych i sanitarnych. Wody opadowe i roztopowe oraz mieszanina ścieków przemysłowych posiadają własne, niezależne systemy podczyszczania.

W pierwszym okresie obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego tj. 14.11.2013r.-13.11.2014r. zakład wykonał niepełną wymaganą ilość badań prób ścieków oczyszczonych. Próbkę do badań zostały pobrane w niewłaściwy sposób, niezgodnie z obowiązującymi przepisami. Nie były to próbki średniodobowe.

Podobna sytuacja ma miejsce w pozostałych okresach obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego. Przedstawione WIOŚ wyniki badań próbek ścieków oczyszczonych są niejednoznaczne.

Zakład nie wywiązał się z obowiązku przedłożenia do WIOŚ w Białymstoku wymaganej ilości sprawozdań z wynikami pomiarów ilości i jakości ścieków bytowych i przemysłowych wprowadzanych do wód lub do ziemi.

W związku z licznymi nieprawidłowościami wydano zarządzenia pokontrolne oraz decyzje o administracyjnej karze pieniężnej za każdy okres obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego w którym nastąpiło naruszenie warunków tego pozwolenia.

GMINA BRAŃSK Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Brańsku (kontrola wrzesień – październik 2017). Stan formalno-prawny uregulowany. Przedmiotem kontroli było sprawdzenie wywiązywania się aglomeracji priorytetowych z realizacji zadań ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku., tj. po roku od upływu terminów określonych w Traktacie Akcesyjny Ogólnopolski.

Ustalenia kontroli:

Pomiary ilości odprowadzanych ścieków są prowadzone regularnie. Referat Wodociągów i Kanalizacji Miasta Brańsk jako eksploatator oczyszczalni prowadzi badania ścieków surowych i oczyszczonych odprowadzanych z oczyszczalni w ramach automonitoringu w zakresie określonym w pozwoleniu wodnoprawnym i aktualnych przepisach. W przesłanych do WIOŚ wynikach stwierdzono w jednej próbce przekroczenie wartości dopuszczalnej wskaźnika ChZT. W pierwszym roku obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego nie została wykonana wymagana ilość badań próbek ścieków oczyszczonych. W trakcie kontroli została pobrana do badań próbka ścieków. Nie stwierdzono w niej przekroczeń wartości dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń.

Przedsiębiorstwo prowadzi ewidencję powstających na oczyszczalni odpadów zgodnie z obowiązującymi wzorami dokumentów oraz przedkłada Marszałkowi Województwa Podlaskiego sprawozdania o wytworzonych odpadach.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zarządzenie i udzielono instruktażu.

Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim Zakład Wodociągów i Kanalizacji (kontrola: październik – listopad 2017). Stan formalno-prawny uregulowany. Jednym z głównych celów kontroli było sprawdzenie wywiązywania się aglomeracji priorytetowych z realizacji zadań ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych, wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku., tj. po roku od upływu terminów określonych w Traktacie Akcesyjny Ogólnopolski.

Ustalenia kontroli:

Ścieki komunalne i przemysłowe są odprowadzane z terenu miasta Bielsk Podlaski systemem kanalizacji do miejskiej oczyszczalni ścieków. Przedsiębiorstwo w ramach kontroli automonitoringowej wykonuje badania ścieków oczyszczonych, odprowadzanych z oczyszczalni do rzeki. Badania wykonuje laboratorium zewnętrzne. Wyniki badań są przekazywane do WIOŚ. Na podstawie przekazanych wyników stwierdzono, że w

kontrolowanym okresie nie wystąpiły przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń zawartych w pozwoleniu wodnoprawnym. Wykonana została wymagana pozwoleniem ilość badań prób ścieków oczyszczonych.

W wyniku oczyszczania ścieków powstają również odpady (skratki, piasek, osady ściekowe), które ulegają dalszej obróbce stabilizującej. Skratki po spasowaniu są wapnowane i wywożone do Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Hajnówce również powstały w piaskownikach piasek jest wywożony do Hajnówki. Ustabilizowane osady ściekowe w okresie od wiosny do jesieni są wywożone na pola rolnicze. W pozostałej części roku są składowane na poletkach odwadniających na terenie oczyszczalni.

Zbiorcze zestawienie danych o wytworzonych odpadach i o wytwarzanych komunalnych osadach ściekowych za ubiegłe lata zostały złożone do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w ustawowym terminie. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

ABC Myjnia samochodowa, 17-100 Bielsk Podlaski (kontrola: listopad – grudzień 2017). Stan formalno-prawny uregulowany. Celem przeprowadzonej kontroli było sprawdzenie podmiotu odprowadzającego ścieki do urządzeń kanalizacyjnych będących własnością innego podmiotu.

Ustalenia kontroli:

Kontrolowany podmiot posiada aktualną umowę z Wodociągami Białostockimi Sp. z o.o. na zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków. Ścieki przed wprowadzeniem do kanalizacji są wstępnie oczyszczane w separatorze substancji ropopochodnych. W trakcie kontroli okazało się, że podmiot nie posiada pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie do urządzeń kanalizacyjnych będących własnością innego podmiotu ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego,

W związku z wykrytą nieprawidłowością wydano zarządzenie pokontrolne, w odpowiedzi podmiot wystąpił do Wodociągów Białostockich Sp. z o.o. z prośbą o wyrażenie zgody na wprowadzanie do urządzeń kanalizacyjnych ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego.

Gmina Boćki – oczyszczalnia ścieków, 17-111 Boćki (kontrola: maj – czerwiec 2018). Stan formalno – prawny uregulowany. Celem kontroli było sprawdzenie przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, określonych w pozwoleniach zintegrowanych oraz decyzjach wydanych na podstawie przepisów ustawy Prawo Wodne, jak również przestrzegania przepisów o odpadach.

Ustalenia kontroli:

Ścieki oczyszczone odprowadzane są do rzeki Nurzec. W dniu kontroli wszystkie urządzenia były sprawne. W kontrolowanych okresach średniodobowa ilość odprowadzanych z oczyszczalni ścieków nie przekraczała wartości określonej w pozwoleniu wodnoprawnym. W tym czasie podmiot wykonywał 2 razy w roku badania automonitoringowe jakości ścieków oczyszczonych. W pierwszym sprawdzanym okresie obowiązywania pozwolenia tj. od 13.08.2015r. do 12.08.2016r. w przesłanych wynikach badań nie stwierdzono przekroczeń określonych wartości dopuszczalnych. W kolejnych dwóch okresach obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego łącznie od 13.08.2016 roku do 12.08.2018 roku, stwierdzone zostały przekroczenia wskaźników zanieczyszczeń oznaczone w ściekach oczyszczonych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w pierwszym roku po stwierdzeniu przekroczeń podmiot powinien wykonać 4 próbki badań jakości ścieków oczyszczonych. Z obowiązku tego się nie wywiązał.

Powstające na oczyszczalni ścieków osady są ewidencjonowane na podstawie kart przekazania odpadu oraz kart ewidencji. W trakcie kontroli stwierdzono również, że podmiot nie sporządza i nie przekazuje do marszałka województwa zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości wytwarzanych odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów. W związku z powyższymi nieprawidłowościami wydano zarządzenia pokontrolne oraz udzielono instruktażu.

WODY PODZIEMNE

PRESJE

Wody podziemne należą do zasobów naturalnych coraz bardziej zagrożonych zanieczyszczeniami z powierzchni ziemi. Konieczna jest ich szczególna ochrona, gdyż są to zasoby nieodnawialne. W szczególności niezbędna jest ochrona znacznych obszarów, pod którymi znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. W Polsce jest ich około 180, a obszar obejmuje ponad 52 % powierzchni naszego kraju.

Wody podziemne zanieczyszczone są różnymi substancjami chemicznymi, najczęściej są to: azotany, fosforany, substancje ropopochodne, chlorki, siarczany i inne.

Najpowszechniej występującymi przyczynami zanieczyszczeń wód podziemnych są wycieki z niezolowanych wysypisk odpadów, z baz paliwowych i stacji sprzedaży paliw do pojazdów samochodowych. Zanieczyszczenia siarczanami występują przede wszystkim na terenach uprzemysłowionych, azotanami i fosforanami na terenach rolniczych (są one także przyczyną degradacji zbiorników wodnych).

Wody podziemne są głównym źródłem zaopatrzenia powiatu bielskiego w wodę do celów komunalnych i przemysłowych.

STAN - OCENA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Monitoring wód podziemnych

Państwowa Służba Hydrogeologiczna zajmuje się analizą presji i oddziaływań na wody podziemne w zakresie chemicznym i ilościowym oraz oceną stanu wód podziemnych na obszarze Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd). Obowiązek prowadzenia monitoringu stanu chemicznego wód podziemnych określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U. 2016 poz. 1178). Celem monitorowania wód podziemnych jest wspomaganie działań zmierzających do likwidacji lub ograniczenia ujemnego wpływu czynników antropogenicznych na wody podziemne. Badania w ramach monitoringu stanu chemicznego, prowadzone są w Polsce w sieci pomiarowej liczącej ok. 1200 punktów (w tym: studnie wiercone, piezometry), spełniających kryteria zgodne z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej. Wydzielenie JCWPd i przeprowadzenie wstępnej oceny ich stanu zostało dokonane po raz pierwszy w 2004 roku przez Państwowy Instytut Geologiczny (PIG). PIG, na zlecenie GIOŚ, prowadzi monitoring jakości wód podziemnych w sieci piezometrów wyznaczonych we wszystkich JCWPd. W 2009 i w 2011 roku badania prowadzone były w JCWPd zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu wód do 2015 roku. Monitoring operacyjny przeprowadzony został w 2013, 2014 i 2015 r. oraz w 2017 r. Ostatni program w ramach monitoringu diagnostycznego (szeroki zakres badań) wykonano w 2016 r. Rok 2006 był ostatnim rokiem funkcjonowania sieci stacjonarnych obserwacji wód podziemnych oraz monitoringu jakości wód podziemnych i jednocześnie pierwszym sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych. Od dnia 1 stycznia 2006 r. badania monitoringowe prowadzono na podstawie programu monitoringu, a od dnia 1 stycznia 2016 r. na podstawie Zweryfikowanego programu monitoringu wód podziemnych w układzie dorzeczy na lata 2016–2021.

W odniesieniu do sposobu klasyfikacji jakości wód podziemnych w Polsce, Europejskie wymogi dotyczące oceny stanu jednolitych części wód podziemnych zostały transponowane do prawodawstwa krajowego poprzez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2016 poz. 85). Ocena stanu chemicznego wód podziemnych przeprowadzana jest w cyklu rocznym i dotyczy analizy wyników monitoringu operacyjnego lub diagnostycznego, wykonywana jest raz na trzy lata i wykonywana jest równoległe z oceną stanu chemicznego wg danych z monitoringu diagnostycznego.

Klasyfikacja wód podziemnych

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości:

- **Klasa I – wody bardzo dobrej jakości**, w których:

- wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie wartości stężeń charakterystycznych dla badanych wód podziemnych (tła hydrogeochemicznego)
- wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka
- **Klasa II – wody dobrej jakości**, w których:
  - wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych
  - wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby
- **Klasa III – wody zadowalającej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka
- **Klasa IV – wody niezadowalającej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka
- **Klasa V – wody złej jakości**, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka

W latach 2016 – 2017 PIG nie prowadził badań wód podziemnych na terenie powiatu bielskiego.

GOSPODARKA ODPADAMI

PRESJE

ODPADY PRZEMYSŁOWE

Ilość odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych), na terenie powiatu bielskiego w 2016 r. wyniosła 47,2 tys. ton, co stanowiło 7,1 % odpadów wytworzonych na terenie całego województwa podlaskiego (tabela).

Odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w ciągu roku (tys.t)

Jednostka terytorialna	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
powiat bielski	5,6	6,6	5,9	8,3	8,3	7,9	6,7	31,8	124	57	47,2
woj. podlaskie	957,4	1057,2	838,3	737,9	713,5	707,6	1467,5	1827,5	1266,7	871,1	662,0

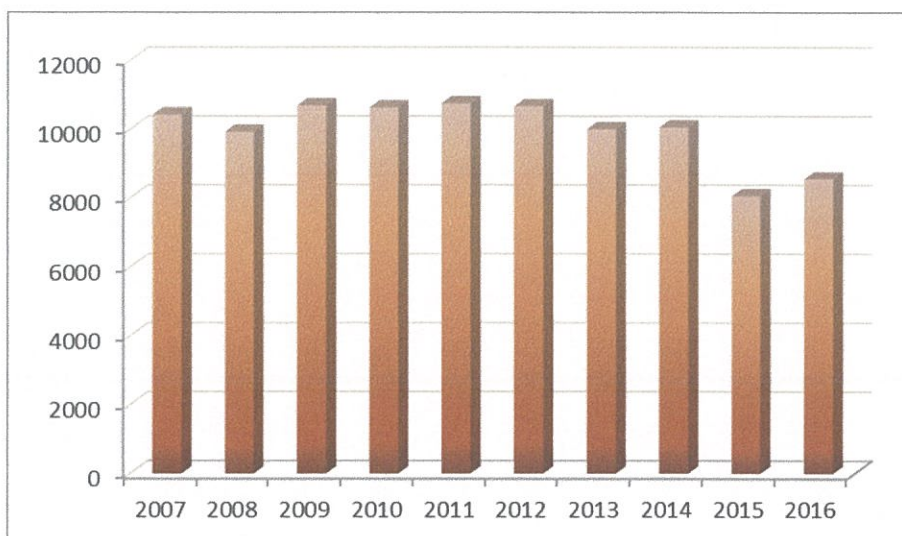
źródło: GUS

ODPADY KOMUNALNE

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych są gospodarstwa domowe, obiekty handlowo-usługowe, szkoły, przedszkola, obiekty turystyczne i targowiska. W 2016⁴ r. zebrano 8 548 ton zmieszanych odpadów komunalnych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosło ok 152 kg/rok.

Ilość zmieszanych odpadów komunalnych [t/rok] zebranych na terenie powiatu bielskiego w latach 2007-2016.

⁴ brak danych GUS za 2017r. w trakcie opracowania niniejszej informacji

źródło: GUS

Odpady komunalne zmieszane muszą być poddawane przetworzeniu w instalacjach do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów. W wyniku mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych wydziela się frakcje dające się wykorzystać materiałowo lub energetycznie. Po procesie mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych powstaje frakcja, która wymaga dalszego biologicznego przetworzenia. Pozostałości z sortowania po przetworzeniu, w postaci stabilizatu, mogą być kierowane na składowiska odpadów spełniające określone wymagania.

Od 1 stycznia 2012 r. obowiązuje ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Gmina ma za zadanie zapewnić odbieranie i właściwe - ekologicznie bezpieczne zagospodarowanie wszystkich odpadów komunalnych powstających na jej terenie. Obowiązkiem Gminy jest zorganizowanie i nadzorowanie sprawnego systemu selektywnej zbiórki odpadów, które powinny zostać poddane odzyskowi lub recyklingowi.

Zgodnie z głównymi założeniami nowelizacji przepisów ustawy, zmieszane odpady komunalne oraz odpady zielone (z pielęgnacji terenów zielonych oraz targowisk) należy kierować do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (tzw. RIPOK). Odpady te muszą zostać zagospodarowane w regionie gospodarki odpadami, na którym zostały wytworzone. Wyjątek stanowi sytuacja, kiedy instalacja w regionie uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn. Wówczas odpady należy skierować do instalacji zastępczej wyznaczonej w uchwale sejmiku województwa w sprawie wykonania Planu Gospodarki Odpadami.

W wyniku zmian ustawy Prawo zamówień publicznych, zgodnie z nową treścią art. 6d ust.1 i art. 6g u.c.p.g. gminy są obowiązane do tego, aby "udzielić zamówienia publicznego" na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych. Włodarze gmin mają do wyboru ogłosić przetarg albo udzielić zamówienia z wolnej ręki ("in-house") spółce gminnej. Odpady z nieruchomości niezamieszkałych mogą być odbierane przez przedsiębiorcę wpisanego do rejestru działalności regulowanej w danej gminie i spełniającego określone wymagania. Istnieją dwa modele wyboru przez gminę instalacji przetwarzania ze względu na rodzaj ogłoszonego przetargu. przypadku przetargu na odbieranie odpadów podmiot odbierający będzie przewoził je do instalacji wskazanych przez gminę. Gmina ma obowiązek zawrzeć w SIWZ wymóg dotyczący przekazywania odpadów komunalnych zmieszanych oraz odpadów zielonych do regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych wskazanych w uchwale sejmiku województwa w sprawie wykonania planu gospodarki odpadami. W przypadku przetargu na odbieranie i zagospodarowanie podmiot odbierający będzie wybierał i wskazywał w ofercie instalację, do której przekazywał będzie odebrane odpady komunalne (akceptacja instalacji poprzez wybór oferty przez gminę).

Za odbiór odpadów wszyscy mieszkańcy gminy uiszczają jedną podstawową stawkę, dzięki czemu nikomu nie powinno „opłacać się” wyrzucanie odpadów do lasu. Ponadto osoby, które nie będą segregowały odpadów będą płacić więcej.

Gminy miały termin do połowy 2013 r. na wprowadzenie na swoim terenie nowego systemu gospodarowania odpadami. Do zadań gmin należała edukacja mieszkańców oraz przekazanie im informacji na temat obowiązujących zasad. Dzięki nowej ustawie gminy zyskały nowe obowiązki, kompetencje i narzędzia do działania. Dysponując środkami z opłat od mieszkańców, pokrywają z nich koszty obsługi całego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym np. tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz edukację ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

STAN

SKŁADOWISKA

Monitoring składowisk

Zasady prowadzenia monitoringu składowisk określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2013 r.poz.523).

Wyniki badań wód podziemnych przy składowiskach na terenie powiatu bielskiego przekazane do WIOŚ w Białymstoku za 2017 r.

Lp.	Nazwa składowiska	Data poboru prób	Monitoring wód gruntowych
1	SOK we wsi Augustowo	Styczeń, kwiecień, lipiec, październik 2017 r.	Wody podziemne monitorowane były za pomocą piezometrów: P1, P2 i P3 w czterech seriach badań. Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). W piezometrze P1 wartości PEW odpowiadały II klasie jakości wód. Pozostałe analizowane parametry posiadały wartości odpowiadające I klasie jakości. W piezometrach P2 oraz P3 wartości pH w czwartym kwartale odpowiadały IV klasie jakości. Pozostałe analizowane parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klas I-II.*
2	SOK w m. Szpaki	marzec, wrzesień 2017 r.	Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów monitorowane były za pomocą 3 piezometrów: P1, P2 oraz P3 w dwóch seriach badań. Analizy laboratoryjne próbek przeprowadzono w zakresie: pH, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr (VI), Hg), sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) oraz przewodności elektrolitycznej właściwej (PEW). W piezometrze P1 wartość PEW w II serii badań odpowiadała II klasie jakości wód. Pozostałe parametry posiadały wartości kształtujące się na poziomie I klasy. W piezometrze P2 wartość pH w II serii badań odpowiadała IV klasie jakości wód. Pozostałe parametry posiadały wartości charakteryzujące klasy I-II. W piezometrze P3 wartości PEW oraz OWO odpowiadały II klasie jakości wód. Pozostałe parametry posiadały wartości mieszczące się w granicach klasy I. *

* Na podstawie klasyfikacji wg RMS z dnia 21 grudnia 2015 r.. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2016 Poz. 85.); opracowanie: WIOŚ Białystok

PRZECIWDZIAŁANIA – KONTROLE SKŁADOWISK I ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

Od 01 stycznia 2017 roku Inspektorat przeprowadził następujące kontrole podmiotów pod kątem gospodarki odpadami.

Wędzarnia Dunikowsy w Proniewiczach (kontrola: styczeń-luty 2017 r.). Kontrolowany zwolniony jest z obowiązku posiadania jakichkolwiek decyzji w zakresie gospodarki odpadami, ze względu na ilość

wytwarzanych odpadów w skali roku. W zakładzie nie była prowadzona ilościowa i jakościowa ewidencja wytwarzanych odpadów, zgodnie z przyjętym katalogiem odpadów i wzorami dokumentów /przy zastosowaniu kart ewidencji odpadów i kart przekazania odpadów/ w związku z czym określenie rodzajów oraz rzeczywistej ilości wytwarzanych odpadów nie było możliwe. Kontrolowana jednostka nie sporządziła zbiorczego zestawienia danych o wytworzonych odpadach i sposobach gospodarowania nimi za rok 2015 oraz nie przedłożyła go do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego. W wyniku w/w nieprawidłowości pouczono kontrolowanego oraz wydano zarządzenie pokontrolne.

- **Składowisko Odpadów Komunalnych Brańsk, 17-120 Brańsk** (kontrola: styczeń 2017). Kontrola została wszczęta na wniosek Starostwa Powiatowego w Bielsku Podlaskim. Prośba dotyczyła sprawdzenia spełniania wymagań ochrony środowiska dot. zezwolenia na przetwarzaniu odpadów w procesie rekultywacji technicznej i biologicznej zamkniętego składowiska w miejscowości Brańsk. Przedmiotowe składowisko jest składowiskiem odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na którym składowane są odpady pochodzące z terenu Gminy Brańsk. Odpady przyjmowane były do 1 lipca 2013 r. Stan formalnoprawny składowiska na dzień kontroli był uregulowany. Całkowita pojemność składowiska wynosi $V = 85\ 000\ m^3$. Masa odpadów dotychczas przyjęta do składowania od początku funkcjonowania składowiska - zgodnie z zatwierdzoną instrukcją składowiska ok. 154 872 Mg. W 2015 roku Burmistrz Miasta Brańsk wystąpił do Marszałka Województwa Podlaskiego z wnioskiem o wydanie zgody na zamknięcie składowiska odpadów w Brańsku. Na prośbę Marszałka Województwa Podlaskiego, WIOŚ w Białymstoku w dniu 16.12.2015 r. przeprowadził kontrolę na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w zakresie przygotowania składowiska do zamknięcia. W wyniku kontroli stwierdzono, że kontrolowany podmiot jest przygotowany do zamknięcia i rekultywacji składowiska. W dniu 23.01.2017 r. WIOŚ w Białymstoku przeprowadził wspólnie z pracownikiem Starostwa Powiatowego w Bielsku Podlaskim oględziny terenu składowiska. Przeprowadzono oględziny całej kwatery. Podczas oględzin stwierdzono, że teren kwatery przeznaczonej do rekultywacji przykryty jest warstwą świeżych odpadów komunalnych z dużą ilością odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych. Świeżo dowieszone odpady, które znajdują się na terenie kwatery zostały rozplantowane i zagęszczone. Podczas wizji inspektorzy znaleźli na terenie kwatery opakowania po artykułach spożywczych z krótkim terminem ważności oraz gazetki promocyjne, butelki PET. Obecność w/w odpadów z krótkim terminem świadczy o tym, że odpady były dowożone w drugiej połowie 2016 r. oraz w styczniu 2017. Nad odpadami na terenie składowiska unosiła się para wodna, która świadczy o tym, że odpady zostały świeżo dowieszone. W związku z powyższym stwierdzono, że kontrolowany podmiot dowożąc odpady na teren składowiska rozpoczął działalność polegającą na przetwarzaniu odpadów bez wymaganego zezwolenia. W związku z powyższym nałożona została administracyjna kara pieniężna za procesy przetwarzania odpadów bez wymaganego zezwolenia.
W dniu 21.06.2017 r. Starostwo Powiatowe w Bielsku Podlaskim ponownie zwróciło się do WIOŚ w Białymstoku z prośbą o przeprowadzenie kontroli firmy PROSPRECO Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Ostrołęce, 07-410 Ostrołęka, ul. Starosty Kosa 4 w zakresie spełniania wymagań ochrony środowiska dot. zezwolenia na przetwarzaniu odpadów w procesie rekultywacji technicznej i biologicznej zamkniętego składowiska w miejscowości Brańsk. Podczas oględzin stwierdzono, że kontrolowany podmiot podjął czynności w celu usunięcia odpadów w terenie kwatery. Wizja lokalna wykazała, że teren poza kwaterą nie jest utwardzony. Zgodnie z kwitami wagowymi ze składowiska usunięto odpady komunalne nie segregowane (zmieszane) i inne odpady nie wymienione w katalogu odpadów o łącznej masie 183,58 Mg. Odbierającym odpady było Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Zakład Zagospodarowania Odpadów w Hajnówce. Kontrolowany podmiot przedstawił sprawozdania z badań wód podziemnych z piezometrów, wód odciekowych oraz gazu składowiskowego. Wyniki badań wód pobranych z piezometrów: P1, P2, P3 poddano analizie na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21.12.2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych oraz porównano z badaniami prób pobranych w dniu 17.12.2015 r. przez Laboratorium WIOŚ w Białymstoku. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości. Kolejna kontrola SOK w Brańsku odbyła się w styczniu 2018 roku. W czasie kontroli stwierdzono, że podmiot jest na etapie rekultywacji biologicznej (tj. układania warstwy okrywowej z odpadów). W trakcie oględzin terenu rekultywowanego składowiska stwierdzono, że odpady dowożone na teren kwatery są rozplantowywane na terenie rekultywowanej kwatery. Nie stwierdzono dowożenia innych odpadów. Ponadto w wyniku oględzin terenu składowiska stwierdzono, że składowisko zostało wyposażone w brodzik dezynfekcyjny, pełne ogrodzenie oraz elektroniczną wagę samochodową.

Zgodnie z przedstawionym świadectwem legalizacji pionowej, legalizacja wagi była ważna do dnia 30 września 2017. Wydano zarządzenie nakazujące legalizację wagi.

W marcu 2018 roku przeprowadzona została kontrola interwencyjna przedmiotowego składowiska. Kontrola została wszczęta po zgłoszeniu telefonicznym podejrzenia nielegalnego dowozu zmieszanych odpadów komunalnych na rekultywowane składowisko. W trakcie oględzin składowiska stwierdzono, że obecnie dowożone są ustabilizowane komunalne osady ściekowe. Odpady dowożone na teren kwatery są rozplantowywane na terenie rekultywowanej kwatery. Nie stwierdzono dowożenia innych odpadów. W związku z dalszym brakiem legalizacji wagi samochodowej pouczono podmiot o konieczności legalizacji sprzętu wagowego.

Kontrolowany podmiot terminowo złożył zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów do Marszałka Województwa Podlaskiego.

Urząd Gminy w Brańsku (kontrola interwencyjna: luty 2017 r.). Podczas kontroli stwierdzono magazynowanie odpadów powstałych w wyniku płukania odżelaziaczy przez okres dłuższy niż 3 lata, w wyniku czego wydano zarządzenie pokontrolne obligujące do wyeliminowania nieprawidłowości „ZAPROM”, 17-100 Bielsk Podlaski (kontrola: grudzień 2017 r.). Jednym z głównych założeń kontroli było sprawdzenie przestrzegania przepisów o odpadach. W trakcie prowadzonej działalności na terenie zakładu powstają odpady niebezpieczne oraz inne niż niebezpieczne. Prowadzona jest ewidencja wytworzonych odpadów w formie kart ewidencji i kart przekazania odpadu. Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów za rok 2016 zostało sporządzone i przedłożone do Urzędu Marszałkowskiego w Białymstoku. W trakcie kontroli stwierdzono, że zakład posiada nieuregulowany stan formalnoprawny w zakresie wytwarzania odpadów. Wydano zarządzenie pokontrolne nakazujące wystąpić z wnioskiem do Starostwa Powiatowego w Białymstoku o uzyskanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów w terminie do 15 marca 2018 roku.

Gmina Bielsk Podlaski – oczyszczalnia ścieków w Łubinie Kościelnym (kontrola: kwiecień – maj 2018). Na terenie oczyszczalni w wyniku procesów oczyszczania ścieków powstają odpady (skratki i nieustabilizowane komunalne osady ściekowe).

Gmina Bielsk Podlaski posiada podpisaną umowę z firmą „CZYSCIOCH” Sp. z o.o. na odbiór skratek z terenu oczyszczalni ścieków w Łubinie Kościelnym. Do dnia kontroli odpady powstałe na terenie oczyszczalni nie były przekazane. Magazynowanie odpadów odbywało się z naruszeniem warunków o których mowa w art. 25 ustawy o odpadach. Dokonano pouczenia oraz wydano stosowne zarządzenia.

Gmina Boćki – oczyszczalnia ścieków (kontrola: maj – czerwiec 2018). Powstające na terenie oczyszczalni nadmierne osady ściekowe mają postać płynną i są nieustabilizowane. Przekazanie osadów ściekowych odbywa się na podstawie umowy Gminy Boćki z odbiorcą mającym siedzibę w Bielsku Podlaskim, ul. Tokarzewicza 6, umowa zawarta jest na czas nieokreślony. Podmiot prowadzi ewidencję wytworzonych odpadów na podstawie kart przekazania odpadu oraz kart ewidencji.

Powstające skratki są składowane pod wiatą na terenie oczyszczalni. Podmiot nie sporządza i nie przekazuje do marszałka województwa zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów. W związku z powyższym udzielono instruktazu oraz wydano zarządzenie.

Auto-Moto SMAR, 17-100 Bielsk Podlaski (kontrola: czerwiec 2018). Podmiot zajmuje się naprawą pojazdów mechanicznych. Kontrolowany prowadzi ewidencję odpadów z wykorzystaniem kart ewidencji odpadów. Podczas kontroli nie przedstawiono kompletu kart przekazania odpadów. Zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 1 pkt a oraz b ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2018 r., poz. 992), ewidencję odpadów prowadzi się z zastosowaniem kart przekazania odpadów oraz kart ewidencji odpadów. Mając powyższe na uwadze stwierdza się, iż ewidencja odpadów prowadzona jest nieprawidłowo.

Kontrolowany podmiot nie składał Marszałkowi Województwa Podlaskiego zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. W trakcie trwania kontroli podmiot złożył ww. zestawienia za rok 2015, 2016, 2017 oraz korektę za rok 2017. W związku z nieprawidłowościami nałożono na podmiot mandat karny, wydano stosowne zarządzenia i pouczono o konieczności realizacji posiadanych obowiązków.

Gmina Boćki składowisko odpadów w miejscowości Boćki (kontrola: lipiec – sierpień 2018). Kontrola została przeprowadzona na wniosek Starostwa Powiatowego w Bielsku Podlaskim. Prośba dotyczyła przeprowadzenie kontroli w zakresie spełniania wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska – w związku z wnioskiem Gminy Boćki o wydanie zezwolenia na przetwarzanie odpadów w ramach prac rekultywacyjnych prowadzonych na zamkniętym składowisku odpadów w m. Boćki. W trakcie oględzin stwierdzono, że odpady w większości porasta trawa, krzaki i drzewa.

Teren składowiska zamknięty (brama), ogrodzony siatką. Nie stwierdzono odpadów poza ogrodzeniem składowiska. Kontrolowana jednostka nie rozpoczęła prac związanych z rekultywacją składowiska odpadów. Obecnie na przedmiotowe składowisko nie są dowożone odpady. Na składowisku odpadów wykonane są jedynie badanie wody z jednego piezometru – dwa razy do roku. Pozostałe badania nie zostały przeprowadzone ze względu na brak urządzeń kontrolno-pomiarowych. Brak jest również reperów geodezyjnych umożliwiających kontrolę osiadania powierzchni składowiska. W związku z zamknięciem składowiska planowane jest wykonanie trzech piezometrów w kwietniu 2019 r., czterech studni odgazowujących - w czerwcu 2019 r., montaż i osadzenie trzech reperów geodezyjnych – w maju 2021 r. oraz wykonanie rowów odwadniających w czerwcu 2021 r.

Stwierdzone nieprawidłowości to: brak świadectwa kwalifikacji w zakresie gospodarowania odpadami; brak decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji składowiska z uwagi na nie spełnienie warunku uzyskania świadectwa kwalifikacji w zakresie gospodarowania odpadami w określonym czasie przez kierownika składowiska; nieprzesyłanie badań monitoringowych. Kontrola w trakcie realizacji.

Pozostałe skontrolowane zakłady, w których nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami to: **ARRIVA BUS Transport Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu oddział w Bielsku Podlaskim** (kontrola: luty-marzec 2017 r.), **ENERGO Sp. z o.o. w Bielsku Podlaskim** (kontrola: luty-marzec 2017 r.), **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim** (kontrola: luty-marzec 2017 r.), **"AN - TRANS" Spółka jawna w Rudce** (kontrola: marzec 2017 r.), **"IWO", Brańsk** (kontrola: czerwiec 2017 r.), **KSB Grupa Sp. z o.o. gm. Bielsk Podlaski** (kontrola: grudzień 2017), **MAKSBUŁ Sp. z o.o., Bielsk Podlaski** (kontrola: grudzień 2017), **Auto Kolor Serwis, 17-100 Bielsk Podlaski** (kontrola: grudzień 2017 r.), **„SUEMPOL” Sp. z o.o., 17-100 Bielsk Podlaski** (kontrola: kwiecień – maj 2018).

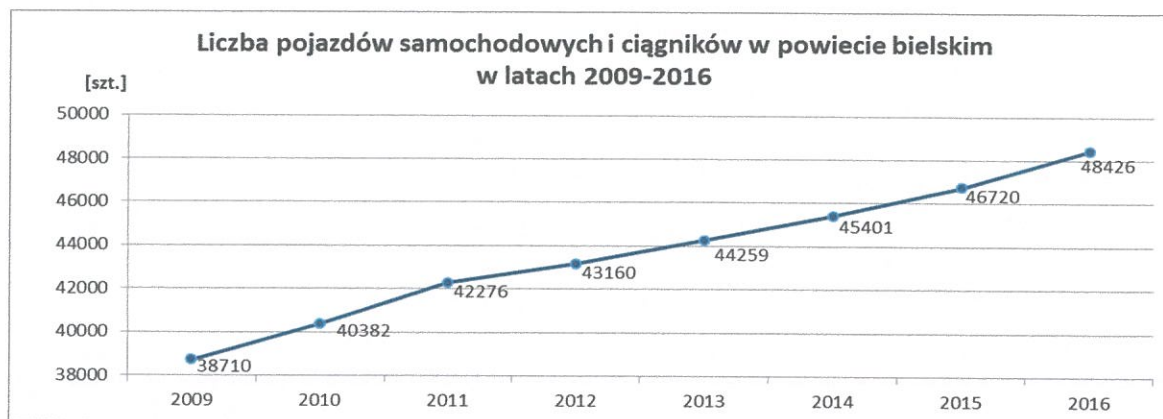
HAŁAS KOMUNIKACYJNY I PRZEMYSŁOWY

PRESJE – ŹRÓDŁA HAŁASU

Hałas jest powszechnie występującym zanieczyszczeniem środowiska i jednym z poważniejszych problemów obniżających jakość życia. Są to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie. Hałas w środowisku powodowany jest głównie przez ruch transportowy (drogowy, kolejowy, lotniczy), działalność przemysłową oraz aktywność związaną z rekreacją.

Na terenie województwa najistotniejsze źródła hałasu to transport drogowy oraz w niewielkim stopniu zakłady przemysłowe.

Także na terenie powiatu bielskiego, duży wpływ na klimat akustyczny ma dynamiczny rozwój motoryzacji.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny; opracowanie WIOŚ w Białymstoku

Wraz ze wzrostem ilości samochodów wzrasta natężenie ruchu drogowego, a tym samym wzrasta uciążliwość hałasowa.

Hałas przemysłowy obejmuje dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia oraz części procesów technologicznych, instalacje i wyposażenie zakładów przemysłowych i usługowych. Do hałasu przemysłowego zalicza się również dźwięki emitowane z obiektów handlowych takie jak: urządzenia klimatyzacyjne, wentylatory itp., a także urządzenia nagłaśniające w lokalach rozrywkowych i gastronomicznych. W odróżnieniu od hałasu komunikacyjnego, hałas przemysłowy ma na ogół zasięg lokalny i często w bardzo ograniczonym stopniu kształtuje klimat akustyczny środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub, co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszenie poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Aktualne normy hałasu w środowisku określa rozporządzenie Ministra Środowiska⁵ z 2012 roku, w którym podwyższono wartości dopuszczalne w odniesieniu do lat poprzednich.

STAN – POMIARY HAŁASU

W roku 2017 Inspektorat nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu bielskiego.

PRZECIWDZIAŁANIA

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największy wpływ na kształtowanie poziomu hałasu przy drogach mają parametry źródła, tzn. parametry ruchu drogowego, do których należą: natężenie ruchu, udział pojazdów ciężkich i motocykli oraz prędkość potoku pojazdów. Bardzo duży wpływ odgrywa stan techniczny pojazdów. Poza wymienionymi czynnikami dodatkowy wpływ na poziom emitowanego hałasu w warunkach miejskich ma też płynność ruchu, a także styl jazdy. O wielkości natężenia hałasu decydują również: pochylenie odcinka, wysokość odbiorcy nad jezdnią, odległość odbiorcy od jezdni, kształt i sposób pokrycia terenu (asfalt, beton, trawa itp.), ukształtowanie terenu i sposób jego zagospodarowania oraz ewentualne przeszkody.

Ochrona przed hałasem drogowym dotyczy metod i sposobów zarówno w strefie emisji (powstawania) jak i imisji (odbioru) hałasu.

⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2012 Nr 0, poz. 1109).

EFEKTYWNE METODY OCHRONY PRZED HAŁASEM (tzw. metody ograniczające hałas u źródła)

Działania w strefie emisji dotyczą zmniejszenia efektu generowania hałasu przez pojazdy u źródła, czyli w przekroju drogi.

- Metody i środki związane z pojazdem i kierowcą,
- Metody i środki związane ze sposobem projektowania dróg i doborem poszczególnych elementów drogi (lokalizacja drogi i jej otoczenie, pochylenie drogi, przekrój poprzeczny drogi, nawierzchnia),
- Metody i środki związane z organizacją ruchu (natężenie ruchu pojazdów, struktura pojazdów, płynność ruchu z najmniejszą liczbą zatrzymań, koncentracja ruchu na określonych drogach – obwodnice, uspokojenie ruchu, utrzymanie prędkości w zakresie 30-50 km/h).

OCHRONA PRZED HAŁASEM W STREFIE IMISJI (tzw. ograniczanie hałasu u odbiorcy)

Działania w strefie imisji dotyczą stosowania odpowiednich środków ochrony odbiorcy i powinny mieć na celu ograniczenie hałasu do wartości dopuszczalnych.

- Metody i środki związane z ograniczeniem hałasu za pomocą urządzeń zlokalizowanych na drodze fali dźwiękowej pomiędzy źródłem hałasu a odbiorcą (ekrany akustyczne, wały ziemne, kombinacje ekranu ziemnego z ekranem akustycznym, pasy zieleni izolacyjnej),
- Metody i środki związane z lokalizacją i odpowiednim ukształtowaniem budynku oraz jego izolacją przed oddziaływaniami akustycznymi (lokalizowanie budynków mieszkalnych w odpowiedniej odległości od tras komunikacyjnych),
- Wymiana stolarki okiennej i izolacja ścian budynków – metody te ograniczają jedynie hałas wewnątrz budynku.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY – DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Zagrożenie hałasem przemysłowym jest związane głównie z niekorzystną lokalizacją zabudowy mieszkaniowej, w pobliżu zakładów. Emisja hałasu przemysłowego jest uzależniona w dużym stopniu od procesu technologicznego i wykorzystywanych w nim maszyn i urządzeń, których ilość, stan techniczny, poziom nowoczesności, a także izolacyjność akustyczna i lokalizacja są czynnikami decydującymi o stopniu uciążliwości. W opisywanym okresie, na terenie powiatu Inspektorat przeprowadził kontrolę 3 podmiotów: SZCZYT Sp. z o.o. gm. Orla, ARHELAN Sp. z o.o. Sp. komandytowa Bielsk Podlaski, Ferma Drobiu w Dubnie gm. Boćki. W skontrolowanych podmiotach nie stwierdzono występowania nieprawidłowości.

POLA ELEKTROMAGNETYCZNE**PRESJE – ŹRÓDŁA PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO**

Pole elektromagnetyczne (PEM) jest zjawiskiem fizycznym złożonym z układu dwóch pól: elektrycznego i magnetycznego. Zmiany pola elektrycznego i magnetycznego rozchodzą się w przestrzeni w postaci fal elektromagnetycznych.

W środowisku występują dwa rodzaje źródeł PEM: naturalne (pole magnetyczne Ziemi, pole wytwarzane przez wyładowania atmosferyczne, promieniowanie kosmiczne i promieniowanie Słońca) oraz sztuczne (powstające wokół radiolinii i wytwarzane przez instalacje służące do komunikacji za pomocą fal (np. stacje radarowe, anteny nadawcze radiowo – telewizyjne, aparaty CB-radio, stacje telefonii komórkowej), napowietrzne linie przesyłowe wysokiego napięcia, stacje elektroenergetyczne oraz urządzenia elektryczne codziennego użytku takie jak: telefony, kuchenki mikrofalowe, telewizory itp.).

Niewątpliwie najbardziej niebezpiecznymi źródłami PEM oddziałującymi negatywnie na środowisko i zdrowie są stacje radiowe i telewizyjne, nadajniki GSM, linie wysokiego napięcia.

W Polsce obowiązują niezależne przepisy ochronne związane z narażeniem na promieniowanie elektromagnetyczne dotyczące ochrony środowiska. Wartości dopuszczalne zostały określone w

rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku⁶. Dopuszczalne poziomy PEM wyznaczone zostały dla terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz miejsc dostępnych dla ludności i odnoszą się do różnych zakresów częstotliwości. Parametry PEM określa się zależnie od częstotliwości. Dla małych częstotliwości rzędu kilku – kilkuset herców można zmierzyć zarówno wielkości składowej elektrycznej (natężenie określane w voltach na metr – V/m) jak i składowej magnetycznej (natężenie określane w amperach na metr – A/m). Dla wyższych częstotliwości (np. radiowych) jako parametr podaje się gęstość mocy wyrażaną w watach na metr kwadratowy – W/m². W każdym z dwóch przypadków można wyliczyć wielkość składowej elektrycznej i magnetycznej.

Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego		Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Lp.	1	2	3	4
1	50 Hz	1 kV/m	60 A/m	-

Zakres częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego		Parametr fizyczny		
		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Lp.	1	2	3	4
1	0 Hz	10 kV/m	2.500 A/m	-
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	-	2.500 A/m	-
3	od 0,5 Hz do 50 Hz	10 kV/m	60 A/m	-
4	od 0,05 kHz do 1 kHz	-	3 ^f A/m	-
5	od 0,001 MHz do 3 MHz	20 V/m	3 A/m	-
6	od 3 MHz do 300 MHz	7 V/m	-	-
7	od 300 MHz do 300 GHz	7 V/m	-	0,1 W/m ²

Objaśnienia:

Podane w kolumnach 2 i 3 tabeli wartości graniczne parametrów fizycznych charakteryzujących oddziaływanie pól elektromagnetycznych odpowiadają:

- wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych i magnetycznych o częstotliwości do 3 MHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego,
- wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych o częstotliwości od 3 MHz do 300 MHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego,
- wartości średniej gęstości mocy dla pól elektromagnetycznych o częstotliwości od 300 MHz do 300 GHz lub wartościom skutecznym dla pól elektrycznych o częstotliwościach z tego zakresu częstotliwości, podanej z dokładnością do jednego miejsca znaczącego po przecinku,
- f - częstotliwość w jednostkach podanych w kolumnie 1,
- e) 50 Hz - częstotliwość sieci elektroenergetycznej

⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U Nr 192, poz. 1883).

STAN – POMIARY MONITORINGOWE

Od roku 2008 WIOŚ w Białymstoku realizuje program badań pól elektromagnetycznych opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska⁷. Program zakłada skoncentrowanie pomiarów na obszarach dostępnych dla ludności tj. w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. oraz w pozostałych miastach i na terenach wiejskich.

Zakres badań obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości, co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz.

W ramach wieloletniego programu pomiarowego, Inspektorat corocznie przeprowadza pomiary w 45 punktach pomiarowych rozmieszczonych na terenie całego województwa.

W 2017 roku, na terenie powiatu bielskiego pomiary przeprowadzono w 2 miejscowościach: w Bielsku Podlaskim i Boćkach.

Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych na terenie powiatu w 2017 r.

Lp.	Lokalizacja punktu	Współrzędne	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego [V/m]	Wartość niepewności pomiaru [V/m]	Procent wartości dopuszczalnej [%]
1	Bielsk Podlaski, ul. Mickiewicza	N 52°46'05,5" E 23°11'29,0"	0,48	± 0,024	6,9
2	Boćki, Plac Armii Krajowej	N 52°39'04,7" E 23°02'34,3"	<0,2*	-	-

*wartość poniżej dolnego progu oznaczalności sondy pomiarowej

źródło: WIOŚ

Wyniki przeprowadzonych pomiarów wykazały, że **w żadnym z punktów nie odnotowano przekroczeń** dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Należy podkreślić, że przeprowadzone pomiary na terenie całego województwa podlaskiego, również nie wykazały występowania przekroczeń w żadnym z punktów pomiarowych (norma składowej elektrycznej - 7 V/m). Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól w żadnym z 45 punktów pomiarowych nie przekroczyła wartości 1 V/m.

OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED AWARIAMI

Pod pojęciem poważnej awarii rozumie się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Poważne awarie mogą powstawać w przypadku awarii i katastrof w obiektach przemysłowych zlokalizowanych na terenach powiatu oraz w wyniku wypadków kolejowych i drogowych z udziałem cystern i autocystern przewożących materiały niebezpieczne. Zdarzenia te charakteryzują się specyficznymi cechami takimi jak niepewność ich wystąpienia, złożoność przyczyn, różnorodność bezpośrednich skutków oraz indywidualnym, niepowtarzalnym przebiegiem.

NIEBEZPIECZNE SUBSTANCJE CHEMICZNE W ZAKŁADACH PRZEMYSŁOWYCH

WIOŚ w Białymstoku prowadzi rejestr obiektów mogących spowodować poważne awarie (zakłady dużego ryzyka i zakłady zwiększonego ryzyka oraz potencjalnych sprawców poważnych awarii), a także je kontroluje.

⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr221, poz. 1645).

Na terenie powiatu bielskiego aktualnie nie występują zakłady o dużym ryzyku oraz zakłady o zwiększonym ryzyku powstania poważnej awarii przemysłowej⁸. Brak jest również innych zakładów, które znajdowałyby się w rejestrze, mogących być źródłem poważnej awarii przemysłowej (kwalifikacja na podstawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych w zakładach oraz stopnia stwarzanego przez nie zagrożenia dla ludzi i środowiska).

Na terenie powiatu bielskiego znajduje się natomiast kilkanaście stacji paliw. Ich eksploatacja może stworzyć lokalne zagrożenie dla środowiska np. możliwość wycieku paliw i zanieczyszczenie środowiska gruntowo-wodnego czy pożary. Według danych posiadanych przez WIOŚ w rozpatrywanym okresie stan ilościowy i jakościowy stacji paliw płynnych zlokalizowanych na terenie powiatu nie uległ zmianie.

TRANSPORT

Poważne źródło zagrożenia na terenie powiatu, oceniane nawet na większe niż pochodzące od obiektów stacjonarnych, mogą stwarzać katastrofy kolejowe oraz wypadki drogowe środków transportu, przewożących materiały niebezpieczne. Szczególnie groźne są awarie w rejonach przepraw mostowych, stwarzające bezpośrednie zagrożenie skażeniem wód płynących.

ZDARZENIA AWARYJNE

W rozpatrywanym okresie na terenie powiatu nie odnotowano poważnych awarii jak również zdarzeń o znamionach poważnych awarii, zarówno na terenie zakładów jak i w transporcie drogowym i kolejowym towarów niebezpiecznych.

Opracował:

Wydział Monitoringu Środowiska

NACZELNIK WYDZIAŁU
MONITORINGU ŚRODOWISKA

mgr Dominik Polesiński

Akceptował

W.Z. PODLASKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
INSPEKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA

Mirosław Michalczuk
Zastępca Wojewódzkiego
Inspektora Ochrony Środowiska

⁸ Powyższy podział określa Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej; Dz.U. z 2016 r. poz. 138.